

Babičina poslednja ljubezen.

Spisal *Ivan Stukelj.*

Tik — tak! — V enakomernih presledkih se giblje dolgo nihalo z medenasto okroglo ploščico, na kateri se od zakajenosti komaj zazna, iz kakšne snovi je.

Tik — tak! — Vmes pa podrhtuje in prekinja, kakor da prenehava in postaja pri kaki težki misli . . .

Tik — tak!

In lice te stare ure je resno, čestito, kakor da je tudi nji čas izoral po obrazu gube in črte življenskih skrbi.

Zdajpazdaj zahrešči v nje notranjosti. To je podobno kašljanju onemogle starke.

Samosvestno zre po otemneli in zakajeni sobi. Skoraj eno stoletje že tiktaka, in pred njo se je vrstila zgodovina te hiše: veselje in žalost. Svatbe, krste, smrt je gledala.

Kadar je smrt zamahnila s koso po izbrani žrtvi, tedaj so ji ustavili nihalo, češ, za tega zemljana si odštela vse določene mu ure. Utihnil je nje tik — tak, da ni umrlemu motila smrtnega miru.

Ne dolgo — to dobro ve — ji zopet ustavijo nihalo.

Smrt pride! . . .

Tin — tin — tin — tin! — glasno zazvenči po sobi.

Ura je bila štiri.

Samo ob nasprotni steni se nekdo zgane na postelji.

„Štiri je . . .“

Dvigne se nekoliko iznad zamazanega zglavja ženska glava s sivimi in zmedenimi lasmi.

„Štiri je — —“ vzdihne iznova oseba na postelji. — — —

„Doma pa ni nikogar,“ govori rahlo, pretrgano sama s seboj, kakor je navada starih ljudi.

Vse tiho!

Samo muhe brenče semtertja, nekatere pa cvilijo po kotih, kjer jih koljejo krvoločni pajki po svojih mrežah.

Vroč, od zatohle pare nasičen vzduh se širi po sobi.

Ni dolgočasnejšega, nego je na kmetih poletni popoldan v hiši, ko odidejo mali in veliki ljudje k delu na polje. Samo kak starček, starka ali dojenček v zibeli ostane doma.

Toda kaj se je menila stara in bolna Matičkovka za dolg čas! Prebirala je na molku jagodo za jagodo, molila za srečo svojega sina in

svoje snehe, za kopico svojih vnučkov, za rajnega moža, ki jo je ostavil že pred več leti — pa za svojo srečno zadnjo uro.

Med molitvijo pa so ji dostikrat zastali prsti ob molku, duša ji je zasnivala nazaj — daleko nazaj — v mlada leta.

Svežost, čilost, radost mladostna ji je izginila kakor sladek sen brez sledu . . .

Čemu vsa ta sladkost, ako jo je treba tako silno drago poplačevati s kupo gorjupe bridkosti.

„Pila sem dovolj: vse je bilo grenko kakor pelin.“

Ob robu groba je — in božja previdnost naj bi ji dovolila, da bi se še enkrat povrnila v mladost? — Ne, ne! — — Da, če bi ji ljubi Bog pokazal vsako stopinjo, da bi ne izgrešila nobene sreče. Tako pa rajša — v večnost, tam upa, trdno upa — konec trpljenja.

Tudi zdaj se je zamaknila v premišljevanje, napol je zaprla oči.

„Nič dobrega nimajo moji ljudje. Le malo veselja — pa mnogo trpljenja in skrbi, prav tako kakor sem se jaz ubijala, kakor so mene uklanjali križi in težave . . .“

Od veže sem je nekaj zaropotalo. —

Čujejo se nekake stopinje po veži. Starka se zdrami.

Začuje se silno sopenje.

„Soga,*) soga je prišla skozi kuhinjo. — Da bi le kake škode ne napravila,“ govori polglasno starka.

Bolesten vzrok otroški — drugi — tretji . . .

„Moj Bog, moj Bog — soga je pri Jurčku.“

Skloni se z veliko težavo pokonci.

„Huj,**) soga, huj!“ kliče, kolikor ji da glas.

Zopet otroški vzrok . . .

„In moj Bog, otrok povezan v zibeli!“ — — — „Ančka, Ančka!“ kliče sneho. „Soga obgrizne otroka!“

Nič odgovora . . .

Otrok pa je dalje kričal na vse pretege.

Zdajci nekaj močno zaropoče.

„Moj Bog, moj Bog, križani Jezus!“

Med vzdihanjem in stokanjem si pomaga uboga prestrašena starka kvišku in iz postelje, kakor zna in more.

Srečno pritava do vrat. Odpre jih . . .

V sosednji sobi so vrata na stežaj odprta — in pri zibeli pa — soga.

„Huj, soga, huj!“

Noge ji zatrepečejo, zaopoteče se in — pade na tla.

Vstati ne more več. A zavesti ne izgubi. Oprijemajoč se ob tleh se plazi dalje po kolenih. Neprestano odganja svinjo s kričanjem.

Z zadnjim naporom svojih telesnih moči se slednjič požene do zibeli. Udari svinjo s pestjo po glavi — ta odskoči.

*) Tako kličejo po nekaterih krajih svinje.

***) S tem glasom odganjajo svinje.

„Moj Jurček!“ zakriči in objame zibel z obema rokama.

Zibel pa je bila prevrnjena. Z obrazom navzdol je viselo dete, povezano s trakom, prepeljanim ob stranicah zibeli, kakor je to navada na kmetih, da otrok ne pade iz zibeli.

Ubogi otrok je kričal in krčevito se zvijal od strahu.

V tem hipu k sreči prileti mati sama.

Takoj ji je bilo nekaj jasno, kaka nezgoda se je bila pripetila; zakaj v kuhinji je še zalotila svinjo.

Hitro odmota otroka iz vezi.

Sirota babica pa se nesvestna zgrudi ob zibeli.

Ko je mati oprostila otroka vezi, je zapazila, da ima hude vtiske svinjskih zob po čelu, licih in vratu.

Dobra, junaška babica je Jurčka rešila hudega pohabljenja ali pa celo grozovite smrti.

Potem pokliče sneha svojega moža, da spravita babico v posteljo.

Moči jo z vinskim žganjem po čelu in sencih, ji spusti nekaj kapljic v usta, in babica se zave.

„Kje — Jurček?“

„Zdrav je in spi!“ odgovori ter jo pogladi po čelu. „Le sladko počivajte!“

Babica se vsa srečna nasmehne, sklene roke kakor v molitev ter zopet zaspi.

Tako se je še večkrat prebudila in vsakokrat vprašala po Jurčku.

Prinesli so ji ga na posteljo.

Naredila mu je križ na čelo ter ga gladila po laščkih.

Govoriti ni mogla mnogo in še to nerazumno; vse moči so ji pošle.

Črez tri dni pa so pri Matičkovih res ustavili nihalo stari uri — preminila je dobra babica.

Ni zaman molila že toliko časa za svojo srečno zadnjo uro.

Doživela je še eno srečo na tem svetu, izkazala je svojemu vnučku — poslednjo ljubezen.

* * *

Ko izide ta povest, jo bom dal čitati tudi Jurčku, ki je zdaj moj učenec. Prav priden in vrl dečko je.

„Glej,“ mu porečem, „to povest sem napisal v spomin tvoji babici, ki te je imela silno rada. Nisi je poznal, ob njeni smrti si štel komaj leto dni. Izkazala ti je celo na smrtni postelji zadnjo ljubezen.“

Vidim ga v duhu — malce na široko se mu raztegnejo usta, nasmehnil se bo, oči pa se mu bodo zaokrožile in zaiskrile. Poletel bo domov z „Zvončkom“ — on čita povesti z vso slastjo.

Prečitavši jo, pa bo sklenil roke in natihoma iskreno izmolil očenašek za rajno babico, ki je ni niti poznal.